

Αθήνα, 10 Απριλίου 2003

☎ *****

ΠΡΟΣ:

Τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών
Κύριο Νικόλαο Χριστοδουλάκη
Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
Καραγιώργη Σερβίας 1101 84 Αθήνα

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Νόμος 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις» Άρθρο 4, παρ. 6)

ΘΕΜΑ: Έκπτωση των δαπανών που καταβάλλει ο διαζευγμένος σύζυγος για τα τέκνα που δεν κατοικούν μαζί του

Στο Συνήγορο του Πολίτη κατατέθηκε η υπ' αριθμ. 1104/21.01.03 αναφορά. Ο προσφεύγων είναι διαζευγμένος πατέρας ενός ανήλικου τέκνου, του οποίου την επιμέλεια έχει η μητέρα του, με την οποία και ζει.

Ο εν λόγω πολίτης προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη διότι, μετά την έκδοση του διαζυγίου του, δεν του επιτρέπεται να συμπεριλάβει στα ποσά δαπανών που αφαιρούνται από το συνολικό του εισόδημα, μια σειρά από έξοδα που συνεχίζει να κάνει για το τέκνο του, όπως νοσοκομειακή και ιατρική περίθαλψη και διάφορα διδάκτρα σε φροντιστήρια εκπαιδευτικών μαθημάτων ή ξένων γλωσσών κ.ο.κ. επειδή τα παιδί δεν κατοικεί πλέον μαζί του. Εφόσον λοιπόν το παιδί δεν ζει μαζί του, αλλά με τη μητέρα του, ο προσφεύγων δεν μπορεί να το υπάγει στον Πίνακα 10, περίπτωση 1 της Φορολογικής του Δήλωσης (*Στοιχεία Προσώπων που συνοικούν με τους φορολογουμένους και τους βαρύνουν*) με αποτέλεσμα να μη δικαιούται την αφαίρεση των παραπάνω δαπανών στις υποβάλλεται για αυτό.

Το ως άνω καθεστώς ο προσφεύγων θεωρεί άδικο και διακριτικό. Για το λόγο αυτό, πριν προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, απευθύνθηκε στη Γενική Διεύθυνση Φορολογίας του Υπουργείου σας, απ' όπου ζητούσε την διόρθωσή του με το σκεπτικό ότι το γεγονός πως δεν κατοικεί με το παιδί του δεν ισοδυναμεί με την απαλλαγή του από την υποχρέωση να φέρει το βάρος της πληρωμής εξόδων πέραν της διατροφής, τα οποία, εάν δεν είχε χωρίσει, θα μπορούσε να τα αφαιρέσει από το φορολογητέο εισόδημά του.

Με τρία έγγραφα της προς τον πολίτη (1046783/950/A0012, 1059243/1209A0012 και 1078224/1562/A0012) η Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος επιβεβαιώνει ότι «*τα τέκνα δεν θεωρείται ότι βαρύνουν το διαζευγμένο γονέα, με τον οποίο δεν συγκατοικούν ... όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του ΚΦΕ*», καθώς επίσης πληροφορεί τον ενδιαφερόμενο ότι «*το αίτημά [του] εξετάζεται με τα άλλα θέματα για τη φορολογική αναμόρφωση και σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο, θα ικανοποιηθεί*».

Η Αρχή οδηγήθηκε στη σύνταξη του παρόντος πορίσματος διότι συνηγορεί εκθύμως στην ικανοποίηση του προκείμενου αιτήματος, εκτιμώντας πως είναι επείγουσα ανάγκη η μεταρρύθμιση του παρόντος καθεστώτος, το οποίο:

Πρώτον, είναι εμφανώς αναχρονιστικό, καθώς, στον πυρήνα του επιχειρήματός του, υπονοείται πως η μέριμνα του τέκνου ασκείται αποκλειστικά από τον γονέα με τον οποίο αυτό ζει. Ωστόσο, στις σύγχρονες και συνεχώς μεταλλασσόμενες κοινωνικές συνθήκες, το στερεότυπο μιας οικογενειακής δομής, η οποία, μετά το διαζύγιο, απαλλάσσει τον γονέα που δεν κρατά την επιμέλεια του παιδιού, από οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση, πλην της διατροφής, είναι εμφανώς εκτός πραγματικότητας. Στις μέρες μας, είναι ολοένα και πιο σύνηθες το φαινόμενο οι διαζευγμένοι γονείς να συνεννοούνται για τα κρίσιμα ζητήματα της ανατροφής των παιδιών τους, και ως εκ τούτου, να μοιράζονται το οικονομικό βάρος των κοινών τους επιλογών. Η μη έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα των δαπανών που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας στα τέκνα του που δεν συγκατοικούν μαζί του είναι μια διοικητική πρακτική που καταφανώς δεν λαμβάνει υπόψη της τις προηγούμενες εξελίξεις. Η πρακτική αυτή θα μπορούσε να ήταν εύλογη, εφόσον το ποσό της διατροφής δυνητικά κάλυπτε τις πολυέξοδες και συνεχώς διευρυνόμενες ανάγκες ανατροφής ενός παιδιού στις μέρες μας. Πλην όμως, άκοπα μπορούμε να αντιληφθούμε ότι το ποσό της διατροφής, τις περισσότερες φορές αδυνατεί να καλύψει (όλες) τις εκπαιδευτικές ή άλλες απρόβλεπτες ανάγκες που φέρει η ανατροφή ενός παιδιού, πλείονες εκ των οποίων καλύπτονται κατόπιν συνεννόησης των δύο γονέων (και) από το εισόδημα εκείνου που δεν κατοικεί με το παιδί. Δημιουργείται κατ'αυτὸν τον τρόπο ένα καθεστώς αδικαιολόγητων διακρίσεων σε βάρος των διαζευγμένων γονέων που δεν φέρουν την επιμέλεια του τέκνου τους, πλην όμως συμμετέχουν ενεργά στην ανατροφή του συμβάλλοντας τα μέγιστα σε αυτή με εισόδημά τους, πέραν εκείνου της διατροφής. Χωρίς την ανάγκη προσφυγής σε στατιστικής φύσεως δεδομένα, αντιλαμβάνεστε ότι οι περισσότεροι διαζευγμένοι γονείς στις μέρες μας, ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία.

Συμπερασματικά, η μη έκπτωση των δαπανών αυτών από το φορολογητέο εισόδημά του είναι ένας κανόνας που παραβιάζει την αρχή της φορολογικής ισότητας, (άρθρο 4, παρ. 5 του Συντάγματος) .

Δεύτερον, η μεταρρύθμιση του παρόντος καθεστώτος είναι επείγουσα ανάγκη και για έναν λόγο μείζονος κοινωνικής σκοπιμότητας. Η μη έκπτωση των δαπανών που καταβάλλει ο διαζευγμένος γονέας στα τέκνα που δεν κατοικούν με αυτόν λειτουργεί σαν αντικίνητρο στην οικονομική συνεισφορά του γονέα αυτού για την ανατροφή του παιδιού του, θίγοντας έτσι το αυτοτελές *συμφέρον του παιδιού*, το οποίο για την ελληνική νομοθεσία, αποτελεί τον ακρογωνιαίιο λίθο πάνω στον οποίο δομούνται οι επί μέρους κανόνες της γονικής μέριμνας.

Για τους λόγους αυτούς, ο Συνήγορος του Πολίτη επιθυμεί, θέτοντας δια του παρόντος πορίσματος τους προκείμενους συλλογισμούς, να σας προτείνει δύο λογιστικά ανώδυνες λύσεις άρσης του αντισυνταγματικού και κοινωνικά επαχθούς αυτού καθεστώτος.

Η πρώτη λύση, η εφαρμογή της οποίας δεν προϋποθέτει νομοθετική ρύθμιση, θα ήταν η *ενσωμάτωση των δαπανών που προβλέπονται πως αφαιρούνται από το φορολογητέο εισόδημα των γονέων, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΚΦΕ, στο ποσό της διατροφής του διαζευγμένου γονέα, το οποίο, με τη σειρά του, αφαιρείται από το εισόδημά του.*

Η δεύτερη λύση, που μακροσκοπικά φαίνεται αναγκαία, είναι όντως η επί των αναγκαίων διατάξεων του ΚΦΕ νομοθετική ρύθμιση, *έτσι ώστε το πραγματικό περιστατικό της συνοίκησης με το παιδί να πάψει να είναι αποκλειστική προϋπόθεση έκπτωσης των σχετικών δαπανών για τον διαζευγμένο γονέα.*

Εκτιμώντας ότι συμμερίζετε τις παραπάνω διαπιστώσεις, επιθυμώ, τέλος, να σας γνωστοποιήσω ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είναι στη διάθεσή των υπηρεσιών σας για οποιαδήποτε περαιτέρω συνδρομή του στην σχετική κατεύθυνση αναμόρφωσης του παρόντος κανονιστικού πλαισίου.

Με τιμή,

Αλίκη Κουτσουμάρη
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
Γενική Δ/νση Φορολογίας
Καραγιώργη Σερβίας 1101 84 Αθήνα